

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne: 5. 6. 2017
Čj. MSP-324/2015-OD-SPZ/7
Počet listů: 2
Přílohy: 4

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
Brno 37

Věc: obv. zemř. G. C. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: 1) ověřená kopie rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně ze dne 11. 9. 1954 sp. zn. T 39/54
2) zpráva Vojenského ústředního archivu Praha ze dne 29. 4. 2015
3) kopie podnětu ke stížnosti pro porušení zákona JUDr. L. M.
4) kopie RT

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám ve prospěch obviněného zemř. G.C.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP- 47 ze dne 11. 9. 1954 sp. zn. T 39/54.

Rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 ze dne 11. 9. 1954 sp. zn. T 39/54 byl obviněný G.C. uznán vinným spácháním trestného činu nenastoupení služby v branné moci podle § 265 odst. 1 tr. zákona č. 86/1950 Sb., kterého se dopustil tím způsobem, že:

„dne 1. 6. 1954 nenastoupil, jak byl podle povolávacího rozkazu povinen, ani do 24 hodin, vojenské cvičení a odvolával se na to, že mu v tom brání jeho náboženské přesvědčení, protože je Svědek Jehovův“.

Za tento trestný čin byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 2 roků a současně byla obviněnému G. C. vyslovena ztráta čestných práv občanských a ztráta práv uvedených v § 44 odstavec 2 trestního zákona č. 86/1950 Sb. na dobu 3 let.

Rozsudek nabyl právní moci dnem vyhlášení, tedy 11. 9. 1954.

Z obsahu citovaného rozsudku bylo mimo jiné zjištěno, že obviněný se k uvedenému jednání plně doznal a na svoji obhajobu uvedl, že tak konal z důvodu svého náboženského přesvědčení, neboť je svědek Jehovův.

Soud obhajobu obviněného hodnotil jako vysvětlení pohnutek jeho jednání s tím, že jej nemůže zbavit trestní odpovědnosti, neboť obviněný svým záporným postojem k vojenské službě dal najevo špatný poměr k úsilí všeho pracujícího lidu o zvýšení obranyschopnosti lidově demokratické republiky.

Dle sdělení Vojenského ústředního archivu v Praze, č. j. 1092-2/2015-211100, ze dne 29. 4. 2015 se spisový materiál k předmětné trestní věci nedochoval.

V posuzované trestní věci neproběhlo rehabilitační řízení podle zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.) se svoboda svědomí zaručuje.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 87/1950 Sb. bylo účelem trestního řádu upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni.

Podle § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb., trestního řádu, bylo úkolem soudu v trestním řízení zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech.

Podle § 265 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, se trestného činu nenastoupení služby v branné moci dopustil ten, kdo v úmyslu vyhnout se trvale vojenské činné službě nenastoupil službu v branné moci do 24 hodin po uplynutí lhůty stanovené v povolávacím rozkazu.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, je účelem tohoto zákona zrušit soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonitosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 téhož posledně uvedeného zákona činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly

československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

V dané věci bylo při přezkumném řízení vycházeno z účelu zákona č. 119/90 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, jehož vydáním sledoval zákonodárce především odstranění největších křivd, které se v 50. letech 20. století staly v justičním rozhodování tak, jako tomu bylo právě v posuzovaném případě, kdy obv. G.C. byl v podstatě odsouzen pro své náboženské přesvědčení. Navíc v době rozhodování bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně nebylo zohledněno, že jmenovaný uplatnil právo na svobodu svědomí zaručené tehdejší Ústavou 9. května 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.). Právo na svobodu svědomí přitom nelze zaměňovat se svobodou víry ani se svobodou náboženskou, zejména když motiv jednání pod imperativem svědomí je v případě odmítání vojenské služby nutno považovat za určující.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v dané věci došlo k porušení zákona v neprospěch obviněného G.C. a je proto namístě předmětný odsuzující rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 ze dne 11. 9. 1954, sp. zn. T 39/54, jakož i další obsahově navazující rozhodnutí zrušit, napravit tak nezákonný stav a poskytnout tímto způsobem určitě zadostiučinění obviněnému, který setrval na svém náboženském přesvědčení i v době totalitního režimu, resp. jeho pozůstalým.

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud ČR:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP- 47 ze dne 11. 9. 1954, sp. zn. T 39/54, byl v neprospěch obviněného G.C. porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb. ve vztahu k ustanovení § 265 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb.;
- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně PSP-47 ze dne 11. 9. 1954, sp. zn. T 39/54, zrušil a dále zrušil i všechna rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) a dále postupoval podle § 270 odst. 1 trestního řádu, případně podle § 271 odst. 1 trestního řádu.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [6 Tz 39/2017](#)